

สาเหตุของอาชญากรรม : ทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้อง

วรเดช จันทรรักษ์

การพัฒนาของสังคมหนึ่งสังคมใดที่จะเกิดขึ้นได้อย่างแท้จริงนั้น นอกจากจะขึ้นอยู่กับปัจจัย กลยุทธ์ เงื่อนไข และสภาวะแวดล้อมต่าง ๆ หลายประการแล้ว ความสงบเรียบร้อยภายในสังคมนั้นก็ถือได้ว่าเป็นรากฐานอย่างหนึ่งที่จะทำให้การพัฒนาของสังคมนั้น ๆ เป็นไปได้โดยรวดเร็วและต่อเนื่อง

ปัจจัยอย่างหนึ่งที่สามารถชี้ให้เห็นถึงความสงบเรียบร้อยในสังคมนั้น ๆ ก็คือ อาชญากรรม ในสังคมใดที่มีอาชญากรรมเกิดขึ้นสูงก็ย่อมแสดงให้เห็นว่าสังคมนั้น ๆ มีความไม่สงบเรียบร้อยหรือมีปัญหาต่าง ๆ มากขึ้นเป็นเงาตามตัว ดังนั้น การเกิดขึ้นของอาชญากรรมจึงเป็นเรื่องที่มีผลกระทบต่อความก้าวหน้าของสังคม ตลอดจนความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน และความร่วมมือกันอย่างผาสุกของชนในสังคมนั้นอีกด้วย

ปัญหาที่ได้มีการนำมาพิจารณากันอยู่เสมอ ก็คือ เราจะสามารถลดอาชญากรรมลงได้อย่างไร การแก้ไขอาชญากรรมควรจะแก้ไขโดยการปราบปราม ลงโทษอย่างเฉียบขาด หรือแก้ไขโดยการพัฒนาที่สภาพแวดล้อมทางสังคม การศึกษา การพัฒนาเศรษฐกิจ ฯลฯ หรือการแก้ไขโดยวิธีใดที่จะสามารถสร้างประสิทธิภาพให้มากที่สุด เป็นต้น

คำตอบของปัญหาเหล่านี้ น่าจะสามารถสร้างความเข้าใจได้โดยการศึกษาสาเหตุของอาชญากรรมที่เกิดขึ้นว่ามีสาเหตุอะไรบ้าง ในรูปแบบของทฤษฎีและผลการวิจัยที่มีมาตรฐานมากกว่าที่จะทำการแก้ไขปัญหาโดยอาศัยความเชื่อหรือความเข้าใจของผู้มีอำนาจในกลไกของรัฐ

หรือหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบทางด้านนี้แต่เพียงอย่างเดียว เพราะในที่สุดแล้วการแก้ไข ปัญหาใด ๆ โดยที่ไม่รู้สาเหตุของปัญหานั้นอย่างแท้จริงแล้ว ย่อมจะเป็นอันตรายอย่างยิ่งในตัวของมันเองและจะเป็นการเพิ่มหรือทวีปัญหานั้น ๆ ให้มากยิ่งขึ้นไปอีกด้วย

จากการสำรวจเอกสารทางวิชาการ เรื่องสาเหตุของอาชญากรรม อาจกล่าวได้ว่า มีทฤษฎีและแนวความคิดที่นักวิชาการ ได้ทำการศึกษาแตกแยกออกเป็นแขนงใหญ่ ๆ ถึงสาม แขนงด้วยกัน ในแต่ละแขนงเป็นการศึกษาภายใต้กรอบความรู้ความชำนาญของนักวิชาการ เฉพาะสาขาซึ่งได้แก่ การศึกษาที่มุ่งพิจารณาสาเหตุของอาชญากรรมทางด้านจิตวิทยาภาค (physiopsychological) ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม (socioenvironmental and sociocultural) และด้านสังคมจิตวิทยา (socialpsychological)¹

การศึกษสาเหตุของอาชญากรรมจึงเป็นเรื่องที่ค่อนข้างจะสลับซับซ้อนและเกี่ยวพัน กับปัจจัยต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก และอาจกล่าวได้ว่า แม้จะมีการศึกษาที่เน้นเฉพาะสาขาของ ศาสตร์หนึ่งศาสตร์ใดแล้วก็ตาม ความเห็นพ้องต้องกันของนักวิชาการหรือผลการศึกษานัก วิชาการแต่ละคนทางด้านเดียวกันก็มีแตกต่างกันออกไป ทั้งในแง่ของวิวัฒนาการในการศึกษา ความสนใจในการพิจารณาตัวแปรหรือปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเฉพาะด้าน และด้วยเหตุดังกล่าวนี้ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายหรือคำจำกัดความของอาชญากรรมก็มีแตกต่างกัน ไป ในแง่ของกรอบความคิดและวิชาการของสาขานั้น ๆ แต่อย่างไรก็ดีเพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจ พื้นฐาน ความหมายของอาชญากรรมในตัวของมันเอง อาจแบ่งได้เป็น 2 แง่ใหญ่ ๆ คือ ในแง่ ของกฎหมาย และในแง่ของสังคมวิทยา

ในแง่ของกฎหมาย อาชญากรรม ได้แก่ การกระทำหรือไม่กระทำการใด ๆ ที่กฎหมาย บัญญัติว่าเป็นความผิด และผู้ที่กระทำหรืองดเว้นการกระทำใด ๆ ดังกล่าวจะต้องได้รับโทษตาม ที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยผ่านกระบวนการทางศาล² การกระทำดังกล่าวอาจเป็นการกระทำผิดที่ เป็นความผิดชั่วร้ายในตัวเอง (Mala in Se) เช่น ความผิดฐานฆ่าคนตาย ความผิดฐานปล้นทรัพย์ ความผิดฐานชิงทรัพย์ เป็นต้น กับการกระทำผิดที่ฝ่าฝืนข้อห้ามทางกฎหมาย (Mala Prohibita) เช่น ความผิดเกี่ยวกับกฎจราจร ความผิดเกี่ยวกับกฎหมายยาเสพติดให้โทษ เป็นต้น ลักษณะ

ของการกระทำผิดซึ่งอาจแบ่งได้เป็นประเภทของความรุนแรง เช่นอาชญากรรมประเภทอุกฉกรรจ์ (Felonies) เช่น ฆ่าคนตาย ทำร้ายร่างกายบาดเจ็บสาหัส วางเพลิง กับอาชญากรรมประเภทความผิดฐานโทษเล็ก ๆ น้อย ๆ (Misdemeanours) เช่น ความผิดลหุโทษ เป็นต้น^๓

ในแง่สังคมวิทยา อาชญากรรมได้แก่ พฤติกรรมของบุคคลที่เป็นปฏิปักษ์ต่อความประพฤติของชุมชน^๔

จากความหมายของอาชญากรรมในแง่ดังกล่าว จะเห็นได้ว่าทั้งอาชญากรรมในแง่ของกฎหมายและสังคมวิทยาต่างก็มีลักษณะแตกต่างกันโดยเนื้อหา แต่แท้ที่จริงแล้วอาชญากรรมในแง่ของกฎหมายและสังคมวิทยา ต่างก็มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด ทั้งนี้เนื่องจากการกำหนดบทลงโทษโดยกฎหมาย มีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมพฤติกรรมและจำกัดขอบเขตแห่งความประพฤติของชุมชนโดยตรง และการกำหนดบทลงโทษดังกล่าวย่อมขึ้นอยู่กับอิทธิพลของความเชื่อของชนในสังคมนั้น ๆ เป็นหลักเกณฑ์สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายอาญา (Criminal Policy) จะผันแปรในรูปหรือทิศทางใด ๆ นั้น ย่อมถูกจำกัดโดยอิทธิพลทางวัฒนธรรม ค่านิยม บัญญัติแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในสังคมนั้น ๆ เป็นพื้นฐาน^๕

เพราะฉะนั้นการให้ความหมายของอาชญากรรมในที่นี้ จะเป็นการยึดถือความหมายทั้งในแง่ของทางกฎหมายและทางสังคมวิทยา ทั้งนี้เพื่อให้การกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดที่ละเมิดต่อกฎหมายของสังคมหนึ่ง ๆ หรือละเมิดต่อบุคคลแบบอย่างความประพฤติของชุมชนในสังคมหนึ่ง ๆ แล้วแต่กรณี เป็นการกระทำที่ดีถือว่าเป็นอาชญากรรมในตัวของมันเอง ซึ่งสามารถที่จะกลอบคลุมถึงอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในสังคมต่าง ๆ ตลอดจนการศึกษาสาเหตุของอาชญากรรมในบทความนี้ในส่วนของบางทฤษฎีที่เน้นหนักทางด้านสังคมวิทยาได้

บทความนี้ จึงมีความมุ่งหมายที่จะสำรวจทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้องของสาเหตุอาชญากรรมภายใต้ความสลับซับซ้อนและความเกี่ยวพันกับสาขาวิชาต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ในรายละเอียดที่เป็นส่วนสำคัญเท่าที่จะสามารถรวบรวมศึกษาได้อย่างพอสังเขปเท่านั้น การศึกษาในบทความนี้ จะแยกออกเป็น 4 ส่วนใหญ่ ๆ ด้วยกัน ในสามส่วนแรกจะเป็นการศึกษาสาเหตุ

ของอาชญากรรมเฉพาะสาขาวิชาแต่ละแขนง และจะสรุปทฤษฎีและแนวความคิดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องของสาเหตุนอกอาชญากรรม รวมทั้งข้อเสนอแนะบางประการไว้ในส่วนที่สี่ ซึ่งเป็นส่วนสุดท้าย

I. การศึกษาทางด้านจิตวิทยาภายในภาค

การศึกษาทางด้านนี้ สามารถแยกลักษณะของการศึกษาย่อยออกไปได้อีก คือ การศึกษาที่เน้นความสนใจทางชีววิทยา มนุษย์วิทยา สรีรวิทยา จิตวิทยา และจิตแพทย์ ตลอดจนการศึกษาที่ดัดแปลงหรือประยุกต์ความสนใจในแง่ต่างๆ นี้เข้าด้วยกัน

ในด้านการศึกษาที่ให้ความสนใจทางชีววิทยา ได้มีจุดเริ่มต้นจากแนวความคิดของ Lombroso ที่เชื่อว่าสาเหตุของอาชญากรรมนั้นมาจากลักษณะทางกายภาพของบุคคล การก่ออาชญากรรมของบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นลักษณะอย่างหนึ่งที่เรียกว่า อาชญากรโดยกำเนิด (The born criminal) ความเชื่อเช่นนี้ภายหลังที่ได้มีการศึกษาวิจัยอย่างจริงจังแล้ว ปรากฏว่ามีส่วนถูกต้องอยู่เพียงร้อยละ 35 ของอาชญากรที่เป็นตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเท่านั้น และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง Lombroso ไม่สามารถที่จะชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกันระหว่างการกระทำผิดกับสันดาน (habit) ของอาชญากรนั้น ๆ อย่างเด่นชัดได้

ในด้านของการศึกษาที่ให้ความสนใจทางมนุษย์วิทยา Ferri⁷ ผู้บุกเบิกงานของ Lombroso ต่อมา เชื่อว่าสาเหตุของอาชญากรรมนั้นเป็นผลสืบเนื่องมาจากปัจจัยทางบุคคล (individual factors) ปัจจัยทางกฎธรรมชาติ (psysical factors) และสาเหตุทางสังคม (social causes) ซึ่งมีผลกระทบต่อกฎธรรมชาติของอาชญากร

ปัจจัยทางบุคคลนั้นได้แก่ อายุ เพศ อาชีพ สถานะ ชั้นทางสังคม ที่อยู่อาศัย การศึกษา จิตใจ ระดับของการได้รับการอบรม

ปัจจัยทางกฎธรรมชาติ ได้แก่ เชื้อชาติ สภาพอากาศ ชีวิตประจำวัน ความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ ลักษณะของเมือง อุณหภูมิ ฤดูกาล

สาเหตุทางสังคม ได้แก่ การเพิ่มขึ้นหรือลดลงของประชากร การอพยพถิ่นฐาน ประเพณี ศาสนา ประชามติ ลักษณะทางครอบครัว การปกครอง ระบบเศรษฐกิจ การ

บริหารงานรักษาความสงบ การศึกษา สวัสดิการ กฎหมายและการลงโทษ ผลผลิตทางเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการแจกจ่ายผลผลิต

จากบัจจัยคังกล่าว Ferri จึงได้แบ่งอาชญากรออกเป็น 5 ประเภทด้วยกัน คือ อาชญากรโดยกำเนิด อาชญากรที่เป็นโรคจิต อาชญากรเป็นครั้งคราว ซึ่งการกระทำผิดจะขึ้นอยู่กับเหตุการณ์และลักษณะของการได้รับการอบรมจากครอบครัวมากกว่าความผิดปกติของบุคคล อาชญากรทางเพศ และอาชญากรโดยสันดาน และเพราะเหตุว่าบัจจัยทางบุคคลและบัจจัยทางกฎธรรมชาตินี้มีการเปลี่ยนแปลงในอัตราที่ค่อนข้างช้ามากเมื่อเปรียบเทียบกับ การเปลี่ยนแปลงทางสังคม Ferri จึงสรุปว่าสาเหตุของอาชญากรรมที่เกิดขึ้นเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางสังคมที่มีผลกระทบต่ออาชญากรแต่ละประเภท

ผลการศึกษาของ Ferri ได้รับการโต้แย้งต่อมา Garofalo⁶ เชื่อว่า เป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ที่จะแบ่งประเภทของอาชญากรโดยปราศจากการให้ความหมายของอาชญากรรม เขาได้โต้แย้งว่าอาชญากรรมโดยกำเนิด ย่อมแตกต่างไปจากอาชญากรรมที่เกิดขึ้นจนเป็นธรรมชาติ ประเพณี หรือ เกิดขึ้นจนเกือบเป็นประจำวัน เช่น ทำร้ายร่างกาย ลักทรัพย์ ขลว และฉ้อโกง โดยนัยนี้ การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางสังคมจึงไม่น่าที่จะมีบทบาทโดยตรงในแง่ของสาเหตุอาชญากรรมที่เกิดขึ้น แต่อย่างไรก็ดี ผลงานของ Ferri และ Garofalo ก็ไม่สามารถแสดงข้อพิสูจน์ถึงสาเหตุของอาชญากรรมที่เกิดขึ้นภายใต้ผลการวิจัยที่เป็นวิทยาศาสตร์อย่างเพียงพอได้

ในด้านการศึกษาที่ให้ความสนใจทางสรีรวิทยา Gall และ Spurzheim เชื่อว่าอาชญากรรมเป็นผลสืบเนื่องมาจากความแตกต่างทางสรีรวิทยา ซึ่งได้แก่โครงสร้างกระดูกที่แตกต่างกันจะส่งผลมายังพฤติกรรมที่แตกต่างกัน และโดยเฉพาะอาชญากรแล้วโครงสร้างกระดูกที่ผิดปกติจะเป็นสาเหตุสำคัญของการแสดงออกหรือพฤติกรรมในการกระทำผิด ลักษณะของโครงกระดูกนั้นจะมีการถ่ายทอดไปในแง่ของกรรมพันธุ์อีกด้วย Lavater และ Caldwell ได้ทำการศึกษาเรื่องนี้ อย่างจริงจังพบว่าโครงสร้างของกระดูกมีส่วนสัมพันธ์กับแนวโน้มในการก่ออาชญากรรมอยู่บ้าง แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะมันสมองของแต่ละบุคคลอีกด้วย¹⁰ Kretschmer จึงได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับร่างกายของมนุษย์อย่างจริงจัง โดยได้แบ่งขนาดของร่างกายมนุษย์ออกเป็นแบบต่างๆ

กัน 4 แบบ ตามลักษณะความแข็งแรงและความสมส่วนของร่างกาย¹¹ Goring ได้พยายามที่จะหาความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุของอาชญากรรมกับขนาดต่าง ๆ ของร่างกายมนุษย์ โดยได้ทำการทดสอบลักษณะทางชีววิทยาจากผู้กระทำผิดจำนวนหนึ่ง พบว่ากรรมพันธุ์มีส่วนทำให้คนเป็นอาชญากรได้โดยที่อิทธิพลของสภาพแวดล้อมและความไม่ยุติธรรมในสังคม มีส่วนกระตุ้นเพียงเล็กน้อยต่อพฤติกรรมของอาชญากรนั้น ๆ เท่านั้น¹²

การศึกษาของ Goring นี้ถือได้ว่าเป็นการสนับสนุนแนวความคิดของ Lombroso ซึ่งได้รับการคัดค้านต่อมาโดย Hooten เขาได้ชี้ให้เห็นว่า ข้อสรุปของ Goring เป็นข้อสรุปที่ผิดพลาด เพราะไม่ได้มีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างตัวอย่างของประชากรที่เป็นอาชญากรกับไม่เป็นอาชญากร ดังนั้น ความเชื่อที่ว่า กรรมพันธุ์เป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดอาชญากรรม จึงอาจจะเป็นจริงหรือไม่เป็นจริงก็ได้ อย่างไรก็ตาม Hooten ได้ทำการศึกษาเพื่อพิสูจน์ข้อโต้แย้งของเขาถึง 12 ปี แต่ก็ไม่สามารถที่จะพิสูจน์ให้เห็นจริงได้ การศึกษาของเขาได้ข้อสันนิษฐานแต่เพียงว่า สาเหตุของอาชญากรรมนั้นอาจจะจะเป็นผลมาจากความผิดปกติทางชีววิทยาของบุคคลและจากการที่อาชญากรหรือบุคคลนั้นขาดความช่วยเหลือจากสังคมมากกว่าเท่านั้น¹³

Richard L. Dugdale ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับเลือดของนักโทษตระกูล Jukes ซึ่งถูกควบคุมอยู่ในเรือนจำนิวยอร์ก ได้ข้อสรุปว่า ลักษณะของร่างกายและความสามารถทางจิตใจของอาชญากรถูกจำกัดโดยกรรมพันธุ์ และอาชญากรรมเป็นเครื่องชี้บอกอย่างหนึ่งถึงความแข็งแรงของร่างกาย จิตใจ การใช้ชีวิตที่ขาดจุดหมาย และระดับของสติปัญญาที่ต้องการความช่วยเหลือของบุคคลนั้น ๆ¹⁴ Godard ได้พยายามศึกษาในลักษณะเดียวกับ Dugdale และได้ข้อสรุปคล้าย ๆ กัน¹⁵ แต่ไม่ว่าจะมีข้อสรุปอย่างไรก็ตาม การศึกษาในลักษณะดังกล่าวก็ไม่ได้มีการพิสูจน์ให้เห็นอย่างเด่นชัดได้ว่า อิทธิพลจากสภาพแวดล้อมมีผลกระทบท่อพฤติกรรมของอาชญากรอย่างไรบ้าง การศึกษาโดยที่ไม่ได้มีการควบคุมอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม จึงถือได้ว่าเป็นจุดที่นำไปสู่ความล้มเหลวมาสู่การศึกษาทั้งหมด

ความพยายามในการศึกษาสาเหตุของอาชญากรรมจากปัจจัยที่แตกต่างกันของบุคคลได้นำมาสู่ความสนใจในการศึกษาด้านจิตวิทยา และจิตแพทย์ Goddard ได้เบนความสนใจมาทางด้านการวัดระดับสติปัญญาของอาชญากร (Intelligent quotient) เขาพบว่าระดับสติปัญญา

ที่ต่ำกว่า 75 จะเป็นพวกที่มีจิตใจอ่อนแอ และร้อยละ 89 ของอาชญากรที่เขาได้ทำการศึกษา ปรากฏว่าเป็นผู้ที่มีระดับสติปัญญาต่ำกว่า 75 ทั้งสิ้น¹⁶ และเขาเชื่อมั่นว่าสาเหตุที่สำคัญที่สุด สาเหตุเดียวที่ก่อให้เกิดอาชญากรรม ก็คือ ระดับของจิตใจที่ต่ำกว่าปกติ และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง จะต้องมียุทธศาสตร์สติปัญญาต่ำกว่า 75¹⁷ แต่ Murchison และ Tulchin ซึ่งได้ทำการศึกษาใน ลักษณะเดียวกันกลับพบว่า อาชญากรไม่ใช่เป็นบุคคลที่อ่อนแอในทางตรงกันข้ามกลับมีความ สามารถในการปฏิบัติงานต่างๆ ได้ดีกว่าทหารที่ได้รับการฝึกมาแล้วเสียอีก¹⁸ อย่างไรก็ตามแม้ ผลการศึกษาที่ออกมาจะแตกต่างกัน การศึกษาในระยะหลังๆ ก็ได้แสดงให้เห็นว่า อาชญากรที่นำมาใช้เป็นประชากรส่วนใหญ่ นั้น เป็นผู้ที่เปราะบาง ซึ่งหมายถึงการมีความสัมพันธ์กันระหว่าง อาชญากรกับจิตใจที่อ่อนแอ หรือจิตใจที่ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ แต่รูปแบบในการศึกษา ก็ยังไม่ได้รับการยอมรับอย่างจริงจัง¹⁹

การไม่ยอมรับต่อสาเหตุใดสาเหตุหนึ่งของการก่อให้เกิดอาชญากรรมนี้ จึงได้มีการ แยกพิจารณาไปถึงสาเหตุต่างๆ หลายๆ ด้าน เพิ่มมากยิ่งขึ้น อาทิ เช่น Sheldon ได้นำลักษณะ เกี่ยวกับขนาดของร่างกายที่แตกต่างกันมาศึกษาถึงความสัมพันธ์ที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมทางอาชญา กรรมขึ้น²⁰ Glueck ได้ใช้วิธีการแบ่งประเภทร่างกายตามแบบของ Sheldon มาศึกษาเพิ่มเติม พบว่า ขนาดของร่างกายที่แตกต่างกันจะตอบได้กับความกดดันของสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน²¹ ซึ่งเท่ากับเป็นการยอมรับปัจจัยทางสังคมที่มีผลต่อสาเหตุของอาชญากรรม และการขาด ความอบอุ่นในครอบครัวถือว่าเป็นปัจจัยทางสังคมที่มีส่วนสำคัญต่อการกระทำผิดของเด็กและ เยาวชน²² Aichorn และกลุ่มนักทฤษฎีจิตวิเคราะห์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง Sigmund Freud มอง ตรงกันข้ามกับ Glueck ว่า²³ สภาพแวดล้อมและสังคมเป็นเพียงตัวประกอบย่อยในสาเหตุ อาชญากรรม และไม่มีทางที่จะมีบทบาทที่สำคัญในสาเหตุของอาชญากรรมได้เลย ในทางกลับ กัน สาเหตุของอาชญากรรมจะมีส่วนสัมพันธ์กับความรู้สึกที่ผิดปกติ ซึ่งเป็นความขัดแย้งอัน เกิดขึ้นในจิตใต้สำนึก ที่มีผลทำให้เกิดพฤติกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดออกมาเพื่อที่จะขจัดหรือสร้าง ความสมดุลย์ให้เกิดขึ้น โดยวัตถุประสงค์ที่จะตอบสนองต่อแรงผลักดันหรือความขัดแย้งใน จิตใจนั้น

David Abrahamsen²⁴ ได้ประสานแนวความคิดและทฤษฎีที่แตกแขนงออกไปของสาเหตุอาชญากรรมเข้าด้วยกันโดยสรุปว่า ไม่มีปัจจัยหนึ่งปัจจัยเดียวที่เป็นสาเหตุของอาชญากรรม ตัวแปรแต่ละตัวที่แตกต่างกันทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ เป็นสาเหตุรวมที่ก่อให้เกิดอาชญากรรมขึ้น ดังนั้น เมื่อพฤติกรรมของอาชญากรเป็นส่วนที่ประกอบกันขึ้นโดยปัจจัยต่างๆ หลายปัจจัยแล้ว การกระทำของอาชญากร ก็คือ ผลรวมของแนวโน้มในทางอาชญากรรมของบุคคลหนึ่ง รวมกับสถานการณ์ทั้งหมดของเขาหรือเธอที่ต่อต้านทั้งหมดที่บุคคลนั้น ๆ มีอยู่ ซึ่งสามารถแสดงออกเป็นสูตรได้ว่า

$$c = \frac{T+S}{R}$$

ในที่นี้ c = การกระทำของอาชญากร

T = ผลรวมของแนวโน้มในทางอาชญากรรมของบุคคลหนึ่ง

S = สถานการณ์ทั้งหมดของบุคคลนั้น ๆ

R = แรงต่อต้านทั้งหมดที่บุคคลนั้น ๆ มีอยู่

กฎของ Abrahamsen จึงถือได้ว่าเป็นการประสานหรือประยุกต์จุดอ่อนของการศึกษาสาเหตุของอาชญากรรมทางจิตวิทยากายภาพ ที่ได้รับการโจมตีจากนักวิชาการผู้สนใจศึกษาสาเหตุของอาชญากรรมจากแขนงของการศึกษาต่างๆ ให้น้อยกว่าที่ควรจะเป็นลงได้ และอย่างน้อยก็ถือว่าทำให้การศึกษาที่เน้นหนักทางด้านนี้มีคุณค่า หรือสร้างความเข้าใจที่สามารถครอบคลุมถึงปัจจัยต่างๆ ของสาเหตุอาชญากรรมได้มากยิ่งขึ้น

II. การศึกษาด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม

การศึกษาทางด้านนี้ได้เริ่มขึ้นจากแนวความคิดของ Trade²⁵ ซึ่งไม่เชื่อว่าการอธิบายสาเหตุของอาชญากรรมจากทฤษฎีทางชีววิทยาหรือสรีรวิทยาจะเป็นไปได้ เขาเชื่อว่าปัจจัยดังกล่าวจะมีบทบาทในการก่อให้เกิดอาชญากรรมเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ทั้งนี้เพราะลักษณะทางร่างกายและจิตใจจะต้องถูกล้อหลอมโดยสภาพทางสังคม ดังนั้น อิทธิพลของสภาพแวดล้อมทางสังคมต่างหากที่มีส่วนสำคัญในการก่อให้เกิดอาชญากรรมต่างๆ ขึ้นมา และโดยนัยนี้อาชญากรรมจึงเป็นผลมาจากการเลียนแบบ (imitation) ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมต่างๆ ทาง

สังคม ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มขึ้นของมาตรฐานในการดำรงชีวิต การขยายตัวของอุตสาหกรรม ฯลฯ จะเป็นส่วนที่ก่อให้เกิดอาชญากรรมมากขึ้น

เพราะฉะนั้น การศึกษาทางด้านนี้จึงเป็นความพยายามที่จะหาข้อมูลต่างๆ ที่เด่นชัดยิ่งขึ้น ทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพเกี่ยวกับสาเหตุของอาชญากรรมภายใต้ปัจจัยต่างๆ ของสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม

ปัจจัยของสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม ประการแรกที่น่ามาเป็นเครื่องพิจารณาสาเหตุของอาชญากรรมก็คือ ปัจจัยทางสภาพอากาศ มีผู้ค้นพบเป็นจำนวนมากว่า สภาพอากาศที่แตกต่างกันจะมีผลต่อลักษณะของอาชญากรรมที่แตกต่างกันไป เช่น อาชญากรรมที่ประทุษร้ายต่อบุคคลมักเกิดขึ้นมากในฤดูร้อน และอาชญากรรมที่ประทุษร้ายต่อทรัพย์สินมักเกิดขึ้นมากในฤดูหนาว เป็นต้น²⁶

ในท่านปัจจัยเกี่ยวกับนิเวศวิทยา Clifford R. Shaw พบว่าอัตราการเกิดขึ้นของอาชญากรรมในเขตธุรกิจและเขตอุตสาหกรรมจะสูงขึ้นกว่าเขตอื่น ๆ ในช่วงเวลาเดียวกัน และยังพื้นที่ใหม่มีลักษณะที่กำลังเปลี่ยนแปลง เช่น การเปลี่ยนแปลงจากเขตเกษตรกรรมไปสู่เขตอุตสาหกรรมแล้ว ความขัดแย้งในค่านิยมของกลุ่มบุคคลจะมีสูงขึ้น และประสิทธิผลของการควบคุมทางสังคมจะลดน้อยลงด้วย²⁷ และยิ่งกว่านั้น Shaw และ McKay ได้ศึกษาเพิ่มเติมต่อไปอีก พบว่าอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในชุมชนหนึ่งจะมีการเปลี่ยนแปลงจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง ลักษณะเช่นนี้เป็นผลที่เกิดขึ้นจากความเข้าใจที่ว่า อาชญากรรมเป็นเรื่องของการเลียนแบบ ผู้กระทำผิดในเขตสลัมจะเป็นตัวอย่างที่ชี้ให้เห็นได้อย่างชัดเจนถึงความสัมพันธ์ของการเลียนแบบซึ่งกันและกันจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง²⁸

อย่างไรก็ดี แนวความคิดทางด้านการศึกษาแบบนั้น ก็ได้รับการโต้แย้งจาก Morris ซึ่งได้ชี้ให้เห็นว่า ลักษณะของชุมชนที่ก่อให้เกิดสภาพการเลียนแบบในการกระทำผิดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งนั้น อาจจะเป็นจริงแต่ก็เป็นเรื่องของสภาพแวดล้อมโดยอ้อมเท่านั้น สิ่งที่มีสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดมากกว่า ได้แก่ การที่ครอบครัวนั้นๆ ขาดความเอาใจใส่สมาชิกในครอบครัว ลักษณะเช่นนี้จึงเป็นเรื่องความแตกต่างกันของชนชั้นในสังคม ที่มีปทัสถานทางสังคม ทัศนคติ โครงสร้างของพฤติกรรมที่ได้รับการอบรมมาแตกต่างกันออกไป²⁹

แต่ทฤษฎีของ Morris นี้ก็ไม่เป็นจริงเสมอไป เพราะอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในสังคมนั้น ไม่ได้เป็นชนชั้นหนึ่งชนชั้นเดียวในสังคม ไม่ว่าชนชั้นกรรมกร ชนชั้นกลาง หรือชนชั้นสูง ก็มีโอกาศที่จะกระทำผิดได้ทั้งสิ้น⁸⁰

ความล้มเหลวของความพยายามที่จะหาสาเหตุของอาชญากรรมจากปัจจัยทางนิเวศน์วิทยาได้นำมาสู่ความสนใจในขอบเขตของปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมในรูปแบบต่างๆ กันมากยิ่งขึ้น Sutherland นับเป็นบุคคลแรกซึ่งได้มีผลงานที่มีอิทธิพลอย่างมากที่สุดต่อการศึกษสาเหตุของอาชญากรรมนี้ เขาได้ตั้งสมมติฐานว่า อาชญากรรมนั้น เป็นผลผลิตของการเรียนรู้และความสัมพันธ์ของกลุ่ม ซึ่งสามารถแยกได้ออกเป็นขั้นตอนต่างๆ รวม 9 ขั้นตอนด้วยกัน คือ⁸¹

- 1) พฤติกรรมทางอาชญากรรมเป็นเรื่องที่จะต้องได้รับการเรียนรู้ ไม่ว่าจะในรูปแบบของสถานที่ อาชีพ การรวมกลุ่ม ฯลฯ
- 2) การอยู่ร่วมกันในสังคมและการติดต่อดูสาร เป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้
- 3) โดยนัยนี้ พฤติกรรมทางอาชญากรรมจึงอาจเกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมของกลุ่มหน่วยงาน สถาบัน หรือ สื่อมวลชน
- 4) กระบวนการเรียนรู้ที่อาชญากรหรือผู้กระทำผิดได้รับจะเป็นการเรียนรู้ทั้งทางเทคนิค ข้อมูล ทัศนคติ แรงจูงใจ และแรงผลักดันในการประกอบอาชญากรรมต่างๆ
- 5) ทิศทางของแรงจูงใจและแรงผลักดันโดยเฉพาะนั้น สามารถที่จะเรียนรู้ได้จากข้อกำหนดทางกฎหมายว่าการกระทำนั้นเป็นสิ่งที่ชอบหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย
- 6) เพราะฉะนั้นการกระทำที่เกิดขึ้นจึงเป็นเรื่องของการที่บุคคลนั้นๆ ต้องการจะละเมิดกฎหมายมากกว่าความต้องการที่จะเคารพต่อกฎหมาย ลักษณะของการเกิดขึ้นอาจจะเป็นการร่วมกันของกลุ่ม หรือความสัมพันธ์ต่อกันและกันที่บุคคลมีต่อกลุ่มนั้น
- 7) เพราะเหตุว่า ระดับของการมีส่วนร่วมของบุคคลต่อกลุ่มย่อมแตกต่างกันไป พฤติกรรมของคนที่จะมีแนวโน้มต่ออาชญากรรมก็จะแตกต่างกันไปด้วย
- 8) กลไกที่เป็นเครื่องช่วยในการเรียนรู้ทั้งหมดนั้น อาจจะมีส่วนช่วยในการก่อให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นอาชญากรรม หรือพฤติกรรมที่ต่อต้านอาชญากรรมก็ได้

9) พฤติกรรมที่เป็นและไม่เป็นอาชญากรรม เป็น การแสดงออกถึงความต้องการหรือค่านิยมอันเดียวกันของกลุ่มหรือของบุคคลนั้น

ข้อสมมติฐานของ Sutherland นี้ ได้ขยายแนวความคิดไปสู่การศึกษาปัจจัยต่าง ๆ อย่างลึกซึ้งเพิ่มขึ้นอย่างมากในช่วงระยะเวลา 50 ปี ที่ผ่านมา เช่น การศึกษาของ Cohen ในด้านการเกิดขึ้นของอาชญากรรมภายใต้วัฒนธรรมย่อย (subculture) ของกลุ่มในสังคม³² การศึกษาของ Cloward และ Ohlin เกี่ยวกับความแตกต่างในโอกาสที่จะกระทำผิดของกลุ่มคนในสังคมที่มีวัฒนธรรมแตกต่างกันไป (differential opportunities)³³ การศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการของการเบี่ยงเบนทางสังคม (social deviance) ที่มีผลต่อพฤติกรรมของบุคคลในการประกอบอาชญากรรมของ Wilkins³⁴ เป็นต้น

ผลงานเหล่านี้นับได้ว่าเป็นประโยชน์ในการหาคำตอบของสาเหตุอาชญากรรมได้ดียิ่งขึ้น แต่ก็ยังไม่สามารถเป็นตัวแทนของคำตอบของสาเหตุอาชญากรรมที่ครอบคลุมไปในทุกสังคมได้ และประการสำคัญ สมมติฐานและหรือทฤษฎีต่างๆ เหล่านี้ นับว่าเป็นเรื่องที่ยังกว้างขวางมากจนยากที่จะทดสอบให้เห็นแก่นชัดอย่างมีประสิทธิภาพได้

การพยายามสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสาเหตุของอาชญากรรมที่น่าสนใจอีกปัจจัยหนึ่งก็คือ ปัจจัยทางเศรษฐกิจหรือชนชั้นในสังคม ซึ่งประยุกต์มาจากทฤษฎีการต่อสู้ทางชนชั้นของ Marx และ Engels³⁵ ในแง่ของทฤษฎีนี้ อาชญากรรมถือว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้น เนื่องจากความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจและการขัดกันทางด้านผลประโยชน์ของชนชั้นในสังคม แต่ทฤษฎีนี้ก็เป็นมุมมองอาชญากรรมในภาพรวมเกินไป เพราะแม้แต่ในสังคมที่มีโซมิลัทธิทางเศรษฐกิจแบบทุนนิยม อาชญากรรมก็ไม่ได้มีข้อยกเว้นที่จะไม่เกิดขึ้น

อย่างไรก็ดี Lewis ได้ทำการศึกษาทฤษฎีของ Marx อย่างจริงจังแล้วพบว่าความจนเป็นส่วนสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดอาชญากรรมขึ้น³⁶ Reisman ศึกษาต่อมาพบว่า ความจนไม่ได้เป็นสาเหตุเพียงอย่างเดียว³⁷ Glaser และ Rice เชื่อว่าอาชญากรรมเป็นผลสืบเนื่องมาจากการว่างงาน แต่ก็ไม่สามารถที่จะชี้ให้เห็นได้ว่า การว่างงานของบุคคลกับการกระทำผิดมีส่วนสัมพันธ์กันได้อย่างไร ในทางตรงกันข้าม Ploscowe กลับพบว่า³⁸ ความจนหรือความแตกต่างกันของโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมมิได้เป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดอาชญากรรมได้เสมอไป เช่น

การที่บุคคลหนึ่งลัทธิหรืออาจจะทำไปด้วยความต้องการของสิ่งนั้น โดยไม่มีสาเหตุของความยากจนเข้ามาเกี่ยวข้องเลยก็ได้ โดยนัยนี้ปัจจัยทางเศรษฐกิจ จึงไม่มีอิทธิพลโดยตรงต่อสาเหตุของอาชญากรรม

III. การศึกษาทางด้านสังคมจิตวิทยา

การศึกษาทางด้านนี้ได้เริ่มขึ้นจากแนวความคิดของ Emile Durkheim³⁹ ซึ่งได้พิจารณาถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยทางจิตวิทยาและปัจจัยทางสังคมวิทยา ในการประกอบอาชญากรรมของบุคคลหนึ่งบุคคลใดโดยถือว่า อาชญากรรมนั้นเป็นหน้าที่ตามปกติของชีวิตมนุษย์ ซึ่งเมื่อใดก็ตามที่ปทัสถานทางสังคมไม่สามารถที่จะควบคุมการกระทำของมนุษย์ หรือไม่สามารถสนองตอบต่อความต้องการทางสังคม (Social Needs) ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใด ๆ ได้แล้วการล่วงละเมิดต่อปทัสถานทางสังคมจะเกิดขึ้น และจะนำไปสู่การกระทำผิดอย่างรวดเร็ว สภาพการณ์เช่นนี้ Durkheim ชี้ให้เห็นว่า มักจะเกิดขึ้นอย่างกว้างขวางในสังคมอุตสาหกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วจนไม่สามารถที่จะแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมนั้น ๆ ได้ โดยนัยนี้การศึกษาของ Durkheim จึงเป็นเรื่องที่เน้นหนักไปในด้านการขจัดความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ของชุมชน ตามหลักมโนธรรมของบุคคลรวมทั้งการเสริมสร้างความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นในสังคมเพื่อเป็นปัจจัยในการสร้างสรรค์ความสงบสุขให้แก่สังคมส่วนรวม

Robert K. Merton ได้ขยายแนวความคิดของ Durkheim ต่อมา โดยได้แบ่งความต้องการหรือชีวิตทางสังคมของมนุษย์ออกเป็น 2 ด้าน คือ โครงสร้างทางวัฒนธรรม และโครงสร้างทางสังคม⁴⁰

โครงสร้างทางวัฒนธรรมประกอบด้วยเป้าหมาย (goals) และปทัสถาน (norms) ของแต่ละบุคคล โครงสร้างทางสังคมประกอบด้วยรูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลซึ่งมีระดับของความสัมพันธ์กันตามลำดับชั้นซึ่งวัดกันโดย ความมั่งคั่ง อำนาจ และเกียรติยศ เมื่อใดก็ตามที่ความสัมพันธ์ระหว่างเป้าหมายที่ต้องการกับความชอบธรรมของวิธีการในการที่จะบรรลุถึงเป้าหมายดังกล่าวขาดสับสนลง การล่วงละเมิดต่อปทัสถานทางสังคม หรือภาวะที่ปทัสถาน

ทางสังคมไม่สามารถที่จะควบคุมพฤติกรรมของบุคคลให้อยู่ในกรอบได้ก็จะเกิดขึ้น Merton เรียกสภาวะการณ์นั้นว่า ความกดดันที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนขึ้น ความกดดันนั้นเกิดขึ้นเนื่องจากโอกาสที่แตกต่างกันของบุคคลในการที่จะบรรลุถึงเป้าหมายหรือความคาดหวังของบุคคลนั้น ๆ⁴¹

การศึกษาของ Durkheim และ Merton ได้รับการโต้แย้งต่อมาโดย Sykes และ Matze ซึ่งได้ชี้ให้เห็นว่า พฤติกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นในแง่ของอาชญากรรมนั้นเป็นเรื่องของกระบวนการทางจิตวิทยาเบื้องต้นของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่ไม่สามารถจะประพฤติหรือปฏิบัติ อยู่ภายใต้ปทัสถาน และค่านิยมของตนได้เท่านั้น หากใช่เป็นเรื่องของความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ของชุมชนที่มีต่อบุคคลหรือโครงสร้างทางวัฒนธรรมหรือสังคมส่วนรวมทั้งหมดไม่⁴²

สิ่งที่ชี้ให้เห็นชัดจากผลการศึกษาของ Sykes และ Matza ก็คือบุคคลที่กระทำความผิดนั้นมักจะปฏิเสธไม่ยอมรับผิดชอบต่อการกระทำของตน ไม่ยอมรับรู้ต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ทรัพย์สินหรือร่างกายของผู้อื่น มักจะผลักความผิดไปที่ผู้กล่าวโทษ และขอความช่วยเหลือจากกลุ่มต่างๆ ในสังคมที่บุคคลผู้นั้นมีความสัมพันธ์อยู่⁴³ พฤติกรรมเช่นนี้แสดงให้เห็นว่าบุคคลในสังคมส่วนรวมยังยอมรับต่อปทัสถานทางสังคมที่ใช้บังคับอยู่ ยิ่งกว่านั้นจากการศึกษาต่อมาของ Matza⁴⁴ กลับพบว่า พฤติกรรมที่จะประกอบอาชญากรรมของบุคคลหนึ่งบุคคลใดนั้นขึ้นอยู่กับแรงผลักดัน (Drift) ในตัวของบุคคลนั้นเอง แรงผลักดันนั้นขึ้นอยู่กับเงื่อนไขต่างๆ โดยเฉพาะความพร้อมหรือการเตรียมตัวซึ่งเป็นการสร้างความเชื่อให้เกิดขึ้นในจิตใจว่า การล่องละเมียดใด ๆ ก็ตามอาจจะสามารถทำได้ และเมื่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งยอมรับเงื่อนไขหรือเกิดแรงผลักดันแล้ว พฤติกรรมในการกระทำผิดของบุคคลนั้น ๆ ก็เกิดขึ้น

อย่างไรก็ดีแนวความคิดของ Durkheim ก็ยังได้รับความสนใจศึกษาค้นคว้าต่อไปอย่างกว้างขวางลึกซึ้งในหลาย ๆ ด้าน อาทิเช่น Reckless และ Shoman ได้ค้นพบว่า การกระทำผิดของบุคคลหนึ่งบุคคลใดนั้นสืบเนื่องมาจากแต่ละบุคคลมีความสามารถที่จะรักษาหรือคงไว้ซึ่งปทัสถานและค่านิยมของเขาเหล่านั้นได้ในอัตราที่แตกต่างกัน⁴⁵ Sellin พบว่า ถ้าปทัสถานของกลุ่มทางสังคมมีความแตกต่างกันมากเพียงใดแล้ว บุคคลซึ่งเป็นสมาชิกของกลุ่มทางสังคมหลายกลุ่มตามธรรมชาติของสังคมนั้น ก็จะทำให้เกิดความขัดแย้งในตนเองมากขึ้นและความ

ขัดแย้งในแต่ละบุคคลนั้นจะนำไปสู่การกระทำผิดหรือการก่ออาชญากรรมขึ้นได้ ถ้าหากบุคคลนั้นไม่สามารถที่จะเลือกปฏิบัติตามปทัสฐานที่ถูกต้องได้⁴⁶ Reckless, Scarpitti และ Dinitz จากการศึกษาของกลุ่มเด็กและเยาวชนในสลัม ได้ค้นพบเช่นเดียวกับ Sellin⁴⁷ ส่วน Seeman พบว่าความผิดหวังที่เกิดขึ้นในบุคคลจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลนั้นจำต้องสร้างกลไกหรือกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดขึ้นมาเพื่อทดแทนปมด้อย หรือสร้างความเท่าเทียมในกลุ่มของตน⁴⁸

นอกจากสาเหตุของอาชญากรรมภายใต้การศึกษาของ Durkheim แล้ว ผลงานที่น่าสนใจซึ่งมีการศึกษาแตกต่างไปจากทฤษฎีอื่น ๆ ภายใต้การศึกษาทางต้นสังกัดมหาวิทยาลัยก็คือ การศึกษาของกลุ่ม Carr, Schafer และ Knudten

การศึกษาของ Carr พบว่า อาชญากรรมนั้นเกิดขึ้น เนื่องจากความไม่สามารถของบุคคลที่จะปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม บุคคลที่มีระดับของความไม่สามารถมากน้อยเพียงใด ก็จะมีระดับของพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่แตกต่างกันเท่านั้น⁴⁹ สำหรับ Schafer และ Knudten ได้ทำการศึกษาในแง่กระบวนการอบรมกล่อมเกลாத่างสังคม พบว่า อาชญากรรมจะเกิดขึ้นเมื่อระดับความรับผิดชอบของบุคคล และคุณธรรมในจิตใจที่ได้รับจากการอบรมกล่อมเกลาท่างสังคม ไม่สามารถจะต้านทานกับสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม หรือ ความกดดันที่เป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดการกระทำอาชญากรรมนั้น ๆ ได้⁵⁰

กล่าวโดยสรุป การศึกษาสาเหตุของอาชญากรรมทางต้นสังกัดมหาวิทยาลัยนี้จึงเป็นการศึกษาที่ได้เน้นหนักในแง่ของปัจจัยต่าง ๆ อาทิ เช่น ปทัสฐานทางสังคมกับพฤติกรรมของบุคคล ต้นพฤติกรรมเบี่ยงเบน ต้นกระบวนการทางจิตวิทยาของบุคคลกับสังคม และต้นแรงผลักดันของบุคคล ฯลฯ เป็นต้น การศึกษาทางต้นสังกัดนี้ก็เช่นเดียวกับการศึกษาทางต้นอื่น ๆ ที่ยังไม่สามารถครอบคลุมทฤษฎีสาเหตุของอาชญากรรมได้ทั้งหมด ตลอดจนไม่สามารถทำการพิสูจน์ให้เห็นจริงได้อย่างครอบคลุมในทุก ๆ กรณีอีกด้วย

IV. สรุป

ความสนใจในการศึกษาหรือสร้างสมมติฐานและทฤษฎีเกี่ยวกับสาเหตุของอาชญากรรมในสาขาวิชาการต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วนั้น อาจกล่าวได้ว่า เป็นการศึกษสาเหตุของ

อาชญากรรม โดยพิจารณาที่ตัวแปรหนึ่งตัวแปรใดเพียงตัวเดียวหรือไม่ก็ตัว แล้วนำมาสรุปว่า ผลการศึกษา นั้น สามารถครอบคลุมถึงสาเหตุของอาชญากรรมทั้งหมด ทฤษฎีหรือผลการศึกษา เหล่านั้น จึงมักจะได้รับความเชื่อถืออยู่แต่เพียงระยะเวลาอันสั้น

อย่างไรก็ตาม ก็ไม่ได้หมายความว่า ความพยายามที่จะศึกษาหรือสร้างทฤษฎีทั่วไป (generic) ที่จะสามารถอธิบายเกี่ยวกับสาเหตุของอาชญากรรมได้ทั้งหมดจะไม่มีอยู่เลย แต่โดยทั่วไปแล้ว ความพยายามเหล่านั้นมักจะล้มเหลว เพราะ ข้อจำกัดของกรอบ วิชาความรู้ เฉพาะด้านในแต่ละสาขา อาทิเช่น นักอาชญาวิทยาย่อมไม่สามารถที่จะศึกษา หรืออธิบายสาเหตุของอาชญากรรมจากการกระทำของบุคคล ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมต่อพฤติกรรมของอาชญากร หรือตัวแปรทางด้านสรีรวิทยา หรือจิตวิทยา ฯลฯ ได้ทั้งหมด เป็นต้น

ดังนั้น ความพยายามในการศึกษาหรือสร้างทฤษฎีสาเหตุของอาชญากรรมที่สามารถอธิบายอาชญากรรมในรูปแบบต่างๆ ได้ทั้งหมดในทุกภูมิภาคของสังคมหรือของโลก จึงเป็นเรื่องที่ค่อนข้างจะห่างไกลต่อความเป็นจริง แต่อย่างไรก็ดีจากผลการศึกษาสาเหตุของอาชญากรรมในแต่ละด้านเท่าที่ผ่านมาก็สามารถให้ความรู้แก่เราได้บ้างในแง่ที่จะเชื่อมโยงแนวความคิดเกี่ยวกับสาเหตุของอาชญากรรมภายใต้การศึกษาแต่ละสาขาเข้าด้วยกันว่า การเกิดขึ้นของอาชญากรรมนั้นเกิดขึ้นในประเด็นและจากปัจจัยอะไรบ้าง

ในประเด็นแรก ถ้าพิจารณาในแง่ของตัวบุคคล ภายใต้การศึกษาของนักวิชาการหลายๆ ท่าน ดังที่ได้กล่าวมาแล้วก็อาจที่จะสรุปได้ว่า การเกิดขึ้นของอาชญากรรมโดยส่วนหนึ่งนั้นสืบเนื่องมาจากความโน้มเอียงต่อการกระทำผิดที่ถูกกำหนดโดยบุคคลิกภาพของแต่ละบุคคลที่แตกต่างกันไป เช่น ความผิดปกติทางชีววิทยา กรรมพันธุ์ ความผิดปกติทางสมอง ระดับสติปัญญา ซึ่งเป็นผลที่ได้จากการศึกษาทางจิตวิทยากายภาค รวมตลอดถึงความไม่สามารถของบุคคลที่จะปรับตัวเองเข้ากับสิ่งแวดล้อมและแรงผลักดัน (drift) ของบุคคลที่ตกลงใจจะประกอบอาชญากรรม ซึ่งเป็นผลการศึกษาทางด้านสังคมจิตวิทยา

ในประเด็นที่สอง ถ้าพิจารณาในแง่ของกลุ่มบุคคล ก็อาจที่จะสรุปได้ว่าสาเหตุของอาชญากรรมนั้น โดยส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจาก การขาดความสามารถที่จะต่อต้านต่อการกดดันในการกระทำผิดซึ่งถูกกำหนดโดยบทบาทของกลุ่ม เช่น การเลียนแบบ ความสัมพันธ์กับบุคคล

ต่าง ๆ ในแง่ของการเรียนรู้ ซึ่งเป็นผลที่ได้จากการศึกษาค้นสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม

ในประเด็นที่สาม ถ้าพิจารณาไปอย่างกว้าง ๆ ในแง่ของ ระบบสังคม ใดสังคมหนึ่งแล้ว อาจกล่าวได้ว่า การเกิดของอาชญากรรมนั้น ย่อมเกี่ยวพันและขึ้นอยู่กับสภาพการณ์ต่าง ๆ ทางสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม สถานะ และชนชั้นทางสังคมของบุคคลที่จะเป็นเครื่องกำหนดความโน้มเอียงในการกระทำผิด ซึ่งเป็นผลที่จะได้จากการศึกษาทางสังคมจิตวิทยาและสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมอีกด้วย

ภายใต้ประเด็นทั้งสามนี้ อาชญากรรมในภาพรวมจึงเป็นผลผลิตของปัจจัยทั้งสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม สังคม การสมาคม กลุ่มชน และบุคลิกภาพของบุคคลซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อกันและกัน การที่จะอธิบายถึงสาเหตุของอาชญากรรมในรูปแบบต่าง ๆ ได้ทั้งหมดในทุกภูมิภาคของสังคมหรือของโลก จึงอาจจะกล่าวได้แต่เพียงว่า “สาเหตุของอาชญากรรมนั้น ย่อมเกี่ยวพันและขึ้นอยู่กับสถานการณ์ต่าง ๆ ทางสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม สถานะและชนชั้นทางสังคมที่จะเป็นเครื่องกำหนดความโน้มเอียงในการกระทำผิด ความสามารถที่จะต่อต้านความกดดันในการกระทำผิด ซึ่งถูกกำหนดโดยบทบาทของกลุ่ม และความโน้มเอียงต่อการกระทำผิดที่ถูกกำหนดโดยบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลที่แตกต่างไป”⁵¹ ฉะนั้น การค้นหาสาเหตุของอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในแต่ละสังคมจึงควรที่จะพิจารณาความหนักเบา (degree) และตัวแปรต่าง ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมที่เกิดขึ้นแต่ละประเภทและแต่ละสภาพของสังคมนั้นเป็นกรณี ๆ ไปด้วย ทั้งนี้เพราะอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในสังคมหนึ่ง ๆ อาจจะได้รับอิทธิพลหรือมีสาเหตุมาจากปัจจัยต่าง ๆ มากหรือน้อยต่างกันได้

ผลที่ได้จากการศึกษาทั้งหมดนี้ อาจจะนำมาเป็นข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหอาชญากรรมได้ในแง่ที่ว่า ก่อนที่เราจะมีการปรับปรุงหรือกำหนดนโยบายและมาตรการในการแก้ไขปัญหอาชญากรรมของสังคมหนึ่งสังคมใดนั้น เราก็ควรที่จะได้มีการศึกษาวิจัยถึงมูลฐานของสาเหตุอาชญากรรมที่เกิดขึ้นภายใต้ปัจจัยต่าง ๆ เสียก่อนด้วยว่ามีสาเหตุที่แท้จริงเนื่องมาจากอะไร โดยแนวทางของการนำทฤษฎีสาเหตุของอาชญากรรมมาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมและมีการศึกษาวิจัยอย่างจริงจังนี้ หน่วยงานของรัฐหรือสังคมนั้น ๆ ก็ย่อมที่จะสามารถ

กำหนดนโยบายหรือมาตรการในการแก้ไขปัญหอาชญากรรมทั่วไปทั้งในระยะสั้น และระยะยาว
ได้อย่างมีเหตุผลและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

เชิงอรรถ

1. Richard D. Knudten, *Crime in a complex society : An introduction to criminology* (Homewood, Illinois : The Dorsey Press, 1970), pp. 223-304.
2. Julius Gould and William L. Kolf (ed.), *A Dictionary of the Social Sciences* (New York : The Free Press, 1964), p. 147.
3. ประเสริฐ เมฆมนต์, *ตำรวจและกระบวนการยุติธรรม* (กรุงเทพมหานคร : บริษัทพิมพ์จำกัด 2519), หน้า 10-12.
4. Gould and Kolf (ed.), *op. cit.*, p. 148; ความหมายดังกล่าวเป็นความหมายในขอบเขตที่กว้างขวางมาก เพราะบุคคลที่มีพฤติกรรมเช่นนั้นอาจจะไม่จำเป็นต้องได้รับโทษตามที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยผ่านกระบวนการทางศาลก็ได้ ดู Edwin H. Sutherland, *White Collar Crime* (New York : The Dryden Press, 1949).
5. ประเสริฐ, *op. cit.*, หน้า 15.
6. Cesare Lombroso, *Crimes, Its Causes and Remedies* (Boston : Little, Brown and Co., 1918).
7. Thorsten Sellin, "Enrico Ferri," in Hermann Mannheim (ed.), *Pioneers in Criminology* (Chicago : Quadrangle Books, Inc., 1960), pp. 283-284.
8. Raffaele Garofalo, *Criminology* (Boston : Little, Brown and Co., 1914).
9. Cited in Knudten, *op. cit.*, pp. 231.
10. *Ibid.*
11. Ernst Kretschmer, *Physique and Character* (New York : Harcourt, Brace and World Inc., 1925).
12. Hermann Mannheim, *Comparative Criminality* (Boston : Houghton Mifflin Co., 1965), pp. 227-228.
13. Earnest A. Hooten, *Crime and the Man* (Cambridge, Mass. : Harvard University Press, 1939).
14. Richard Dugdale, *The Jukes : A Study in Crime, Pauperism and Heredity* (New York : G.P. Putnam's Sons, 1942).
15. Henry H. Goddard, *The Kallikak Family* (New York : Macmillan Co., 1912).
16. Henry H. Goddard, *Feeble-Mindedness : Its Causes and Consequences* (New York : Macmillan, 1914), p. 569.

17. Henry H. Goddard, *Juvenile Delinquency* (New York : Dodd, Mead & Co., 1921), p. 22.
18. Carl Murchison, *Criminal Intelligence* (Worcester, Mass., Clark University Press, 1926); Simon Tulchin, *Intelligence in Crime* (Chicago : University of Chicago Press, 1939).
19. Paul Schilder, "The Cure of Criminals and the Prevention of Crime", *Journal of Criminal Psychopathology*, Vol. 2 (October, 1960), p. 132.
20. William H. Sheldon, *The Varieties of Human Physique* (New York : Hafner Publishing Co., Inc., 1940); *Varieties of Delinquent Youth* (New York : Harper & Bros., 1949).
21. William H. Sheldon and Eleanor Glueck, *Physique and Delinquency* (New York : Harper & Bros., 1966).
22. William H. Sheldon and Eleanor Glueck, *Family, Environment and Delinquency* (Boston : Houghton Mifflin Co., 1952).
23. Walter Bombard, *Crime and Mind* (New York : Macmillan Co., 1965).
24. David Abrahamsen, *The Psychology of Crime* (New York : Columbia University Press, 1960), pp. 30-38.
25. Margaret Vine, "Gabriel Trade", in Mannheim (ed.), *op. cit.*, pp. 229-236.
26. Edwin Dexter, *Weather Influence* (New York : Macmillan Co., 1904); Manfred Curry, "The Relationship of Weather Conditions, Fiscal Characteristics and Crime", *Journal of Criminal Law and Criminology*, Vol. 39 (July-August, 1949), pp. 253-261.
27. Clifford R. Shaw, *Delinquency Areas* (Chicago : University of Chicago Press, 1929), p. 204.
28. Clifford R. Shaw and Henry D. McKay, *Juvenile Delinquency and Urban Areas : A Study of Rates of Delinquents in Relation to Differential Characteristics of Local Communities in American Cities* (Chicago : University of Chicago Press, 1942).
29. Terrence Morris, *The Criminal Area* (New York : Humanities Press, Inc., 1958), pp. 129-130.
30. *Ibid.*, p. 165; Edward Glover, *The Roofs of Crime* (New York : International Universities Press, 1960).
31. Edwin H. Sutherland, *Principles of Criminology* (Philadelphia : J. B. Lippincott Co., 1947), pp. 6-7.
32. Albert K. Cohen, *Delinquent Boys : The Culture of the Gang* (Glencoe, Ill. : Free Press, 1955).
33. Richard A. Cloward and Lloyd E. Ohlin, *Delinquency and Opportunity : A Theory of Delinquent Gangs* (New York : Free Press, 1960).
34. Leslie T. Willkins, *Social Deviance* (Englewood Cliffs, N. J. : Prentice-Hall Inc., 1964).

35. Karl Marx and Frederick Engels, *Capital* (New York : Random House Inc., 1906).
36. Oscar Lewis, *The Children of Sanchez : Autobiography of a Mexican Family* (New York : Random House, Inc., 1961).
37. Frank Reisman, *The Culturally-Deprived Child* (New York : Harper & Row, Publishers, 1962).
38. Morris Ploscowe, *Some Causative in Criminality* (Washington D.C. : U.S. Government Printing Office, 1931).
39. Emile Durkheim, *Suicide : A Study in Sociology*, translated by J.A. Spaulding and George Simpson (Glencoe : Free Press, 1951), pp. 245-257.
40. Robert K. Merton, *Social Theory and Social Structure* (New York : Free Press, 1957).
41. *Ibid.*, pp. 131-136.
42. Gresham M. Sykes and David Matza, "Techniques of Neutralization : A Theory of Delinquency", *American Sociological Review*, Vol. 22, No. 6 (December, 1957), pp. 712-719.
43. David Matza and Gresham M. Sykes, "Delinquency and Subterranean Values", *American Sociological Review*, Vol. 26, No. 5 (1961), pp. 712-719.
44. David Matza, *Delinquency and Drift* (New York : John Wiley & Sons, Inc., 1964).
45. Walter C. Reckless and Shlomo Shoman, "Norm Containment Theory as Applied to Delinquency and Crime", *Excerpta and Criminologica*, Vol. 3, No. 6 (Nov.-Dec., 1963), pp. 637-643.
46. Thorsten Sellin, *Culture Conflict in Crime* (New York : Social Science Research Council, 1938).
47. Simon Dinitz, Frank Scarpetti and Walter C. Reckless, "Delinquency Vulnerability : A Cross Group and Longitudinal Analysis", *American Sociological Review*, Vol. 17, No. 4. (August, 1963), p. 517.
48. Melvin Silman, "On Meaning of Alienation", *American Sociological Review*, Vol. 24, No. 6 (December, 1959), pp. 783-791.
49. Lowell J. Carr, *Delinquency Control* (New York : Harper & Bros., 1950).
50. Stephen Schafer and Richard D. Knudten, *Juvenile Delinquency : An Introduction* (New York : Random House, Inc., 1970).
51. โปรดพิจารณาแนวความคิดและข้อเสนอในการประสานทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้อทางค่าน
 สหคฤของอาชญากรรมนี้ประกอบใน Knudten, *op. cit* pp. 316-325.